Vrije keuze van huisarts in de Belgische WZC: Een exploratief onderzoek naar de mening van de patiënt.

Haio: DE CLERCK Bavo , U.G.
Promotor: Schrans Diego , U.G.
Praktijkopleider: MYLLE Johan , SPRENGERS Christian , VAN DEN BROECKE Sofie

Context: Tijdens de covidpandemie kwam er een grote druk te liggen op de Belgische gezondheidszorg en meer specifiek op de woon- en zorgcentra (WZC). Het werd duidelijk dat het huidige systeem, met een veelheid aan behandelende artsen in de WZC, niet garant staat voor een efficiënte manier van werken. Een oplossing voor deze problematiek zou kunnen gevonden worden in het inschakelen van de coördinerend en raadgevend arts (CRA) van WZC als behandelend arts. Momenteel is de taak van de CRA voornamelijk coördinerend en bestuurlijk. In Nederland bestaat er wel een systeem met vaste verpleeghuisartsen die de bewoners behandelen. Men gaat er in België echter steeds van uit dat de vrije keuze van een arts voor bewoners primeert. Deze vrijheid van keuze is dan ook verankerd in de Belgische patiëntenrechten.

Onderzoeksvraag: De vraag stelt zich hoe toekomstige bewoners van WZC tegenover deze keuzevrijheid staan. Is dit recht vandaag nog steeds een belangrijke basiswaarde voor hen? Hoe verhoudt dit recht zich ten opzichte van (een vaste equipe van) arts(en) verbonden aan het WZC?

Methode: Er werd een literatuuronderzoek uitgevoerd met behulp van PubMed, Google Scholar en Web Of Science, om de bestaande evidentie over het belang van keuzevrijheid van zorgverleners bij bejaarden en het huidig wettelijk kader van de CRA in kaart te brengen. Op basis van deze resultaten werd een vragenlijst opgesteld. Deze vragenlijst vormde de leidraad voor de semigestructureerde interviews die werden afgenomen bij 7 85-plussers. De interviews werden woordelijk getranscribeerd en nadien kwalitatief geanalyseerd met behulp van NVIVO Release 1.7.

Resultaten: Uit de interviews blijkt dat de respondenten tevreden zijn over de zorg die ze thuis krijgen. De respondenten hebben een lange vertrouwensrelatie opgebouwd met hun huisarts en zijn loyaal aan hun arts. Hoewel ze weinig kennis en bewustzijn hebben over hun patiëntenrechten, vinden de respondenten de vrijheid van keuze van arts zeer belangrijk omdat ze hun huisarts als vertrouwenspersoon zien. Liefst worden ze in het WZC door hun huidige arts opgevolgd. De deelnemers erkennen dat de keuzevrijheid niet absoluut is, bijvoorbeeld wanneer de huidige arts niet meer kan langskomen. In dit geval zijn de respondenten wel bereid om een nieuwe arts te zoeken; één respondent zou zijn keuze voor een WZC er van af laten hangen.

Conclusie: Een verhuis naar een WZC wordt gepercipieerd als een verlieservaring, en het veranderen van huisarts kan dit gevoel in de hand werken. Hoewel de respondenten weinig kennis hebben over patiëntenrechten, vinden ze het recht op vrijheid van keuze van hun arts wel zeer belangrijk. Dit recht blijft dan ook nog steeds een van de belangrijkste principes in het Belgische gezondheidssysteem. De respondenten vinden deze vrijheid van keuze belangrijk omdat men de huisarts moet kunnen vertrouwen en er zich comfortabel bij wil voelen. De literatuur maakt duidelijk dat deze vrijheid de autonomie, de tevredenheid en de levenskwaliteit van ouderen aanzienlijk kan verbeteren. De voordelen van (een vaste equipe van) arts(en) in het WZC zouden een snellere en laagdrempeligere zorg zijn. Als tegenargumenten worden het gebrek aan kennis over de context van de patiënt en het verlies van de vaste arts genoemd. De onderzoeksrespondenten zijn zeer loyaal aan hun arts en hebben vaak een lange vertrouwensrelatie opgebouwd. Het moeten veranderen van arts wanneer ze naar een WZC zouden verhuizen, betekent een verliessituatie voor

hen. Het recht op een vrije keuze van arts is dus nog steeds heel relevant voor hen. De respondenten erkennen wel dat de keuzevrijheid niet absoluut is, bijvoorbeeld wanneer hun huidige arts niet meer in staat is langs te komen.